

OBSAH

Úvod	7
1 ČTENÍ A PSANÍ DĚTÍ SE ZRAKOVÝM HANDICAPEM	9
1.1 Vývoj písma pro nevidomé	9
1.2 Čtení a psaní Braillova písma	13
1.3 Parametry bodového písma	14
1.4 Hmatové vnímání	14
1.4.1 Výcvik hmatového vnímání	15
1.4.2 Hmatový výcvik ruky	16
1.4.3 Poruchy hmatového vnímání	17
1.5 Výsledky šetření	18
1.5.1 Korelační závislost mezi čtenářskými dovednostmi a hodnocením v jazyce českém	25
1.5.2 Lateralita	25
1.6 Shrnutí	26
2 KOŽNÍ CITLIVOST JAKO PODMÍNKA ČTENÍ NEVIDOMÝCH	27
2.1 Kožní smysly	27
2.2 Senzorické procesy	28
2.3 Výsledky šetření	28
2.3.1 Kožní citlivost nevidomých a těžce slabozrakých dětí	29
2.3.2 Kožní citlivost dětí zrakově postižených a dětí vidících	29
2.3.3 Kožní citlivost dětí donošených a nedonošených	30
2.3.4 Kožní citlivost u dětí s více vadami	31
2.3.5 Poruchy kožní citlivosti	31
2.4 Ověření Weber-Fechnerova zákona	36
2.5 Shrnutí	40
3 ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOST DĚTÍ SE ZRAKOVÝM HANDICAPEM	41
3.1 Výsledky šetření	41
3.1.1 Výsledky školního prospěchu u donošených a nedonošených zrakově postižených dětí	41
3.1.2 Výsledky školního prospěchu s ohledem na pohlaví žáků	42
3.1.3 Výsledky školního prospěchu u dětí s normálním intelektem s ohledem na stupeň zrakového postižení	43
3.1.4 Výsledky školního prospěchu u nevidomých a slabozrakých dětí s mentálním postižením	43
3.2 Zrakově postižené dítě ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí	46
3.3 Shrnutí	47
4 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOST	49
4.1 Specifické poruchy učení a chování	49
4.1.1 Definice specifických poruch učení a chování	49
4.1.2 Zkušenosti ze zahraničí	51
4.1.3 Současný výskyt SPU mezi zrakově postiženými	51

4.1.4	<i>Možnosti reedukace specifických poruch učení</i>	52
4.1.5	<i>Shrnutí</i>	53
4.2	Lehké mozkové dysfunkce	54
4.2.1	<i>Výskyt lehkých mozkových dysfunkcí u nevidomých a slabozrakých</i>	56
4.2.2	<i>Kazuistiky zrakově handicapovaných žáků s LMD</i>	56
4.2.3	<i>Shrnutí</i>	59
4.3	Biologické předpoklady úspěšného vzdělávání	59
4.3.1	<i>Nedonošenost jako rizikový faktor</i>	
	<i>ve školní práci zrakově postižených dětí</i>	59
	4.3.1.1 <i>Analýza porodní hmotnosti</i>	60
4.3.2	<i>Průběh těhotenství matek zrakově handicapovaných dětí</i>	63
4.3.3	<i>Poloha plodu při porodu a průběh porodu</i>	65
4.3.4	<i>Věk matky v době porodu zrakově postiženého dítěte</i>	66
4.3.5	<i>Pořadí narození zrakově postiženého dítěte</i>	67
4.3.6	<i>Shrnutí</i>	69
4.4	Specifika edukace zrakově postiženého dítěte s více vadami	69
4.4.1	<i>Problematika multihandicapu z hlediska zrakově postižených</i>	70
4.4.2	<i>Výsledky šetření</i>	71
	4.4.2.1 <i>Mentální postižení</i>	71
	4.4.2.2 <i>Dětská mozková obrna a epilepsie</i>	72
	4.4.2.3 <i>Tělesná postižení</i>	74
	4.4.2.4 <i>Symptomatické poruchy řeči</i>	75
	4.4.2.5 <i>Poruchy sluchu</i>	76
	4.4.2.6 <i>Alergická a další postižení</i>	77
4.4.3	<i>Shrnutí</i>	78
	Závěr	79
	Seznam použité literatury	81
	Summary	87
	Přílohy	89